

KĀRLIS E G L E

P I E Z Ī M E S

1921.-1930.g.

Pārrakstītas no atsevišķām

lapinām

Dauģe
 Šodien, no Rēzeknes iebraucis, biju pie Aleksandra Dauģes Izglītības ministrijā, kur viņš mani pieņēma senā ministra kabinetā. Kopš kara gadiem, tā bija sirsnīga atkalredzēšanās, kas par jaunu apliecināja mūsu veco draudzību. Gan steigā, bija daudz ko pārrunāt par agrākiem un tagadējiem laikiem, jo atstāts aiz muguras tik daudz pārmaiņu, tik daudz pārdzīvojumu. Ar dziļu grūbtumu Dauģe stāstīja par dzīvi Maskavā boļševiku laikā, 1919-1920.g., kad viņš nevarējis no Krievijas izkļūt un bijis spiests badā visu pārdot un sadedzināt savas istabas lietas aukstuma dēļ, pat savu rakstāmgaldu.

R., 1921.19.8.

Kārstaņi
 Biju Latvijas Kareivja redakcijā pie V.Egliša, ar kuru runājām par Kārstaņi un dažām literārām parādībām.

1921.19.8.

Džepe
 Sakarā ar O.Jēpes izdotas Bērna un jaunatnes literatūras krājumu sastādīšanu, ko esmu uzņēmis, tāpat dažu citu literāru darbu lietā bijām abi ar Elmi Cēsīs. Apskatījām arī pilsētu un apkārtni, kas vispār ļoti jauka un pievilcīga, un man personīgi gribētos tīri pārnākt šurp un no-

mesties uz dzīvi. - Paīss, bet interesants ceļojums nu iznāca no Cēsīm uz Amatas staciju, ko kurienes braucām uz Dzērbeni.

Dzērbenē 1921.22.8.

Dauge
Sakarā ar Skrindas mirst. atlieku pārvešanu un glabāšanu un skolu lietām Rēzeknē ieradies arī izglītības ministris A.Dauge. Apmeklēdams Latgales divīzijas pārvaldi, viņš lūdza tomēr uz brīdi mani pie sevis. Vairāk kā stundu ilgi pārcilājām Maskavas u.c. atmiņas, pārrunājām skolu, literatūras un sadzīves lietas, kas Daugei vienmēr stāvējušas tuvu pie sirds. - Divīzijas štābā visi bija pārsteigti par Dauges vienkāršību, smalkjūtību un īstu sirsnīgumu.
Rēzeknē, 1921.18.9.

San šis
Smagi pārdzīvojumi nav gājuši garām arī manim, brīžam tie nav palikuši bez sava iespaida, gan tikai labā nozīmē. Ka tā laba parādība, par to nav šaubu. Kas par to, ja matos ātrāk kā pienāktos iemirdzas pa sudrabortai šķiedriņai, kas par to, ja kādā klusā brīdī tīri negribot sāpēs iesmeldzas sirds?! Tā ir uguns, kas šķīsta un noskaidro paša iekšējos spēkus, noskaidro gara pasauli, padara mierīgāku sirdi un dvēseli, veido iekšējo līdzsvaru, kas cilvēkam tik ļoti nepieciešams ražīgā un raženā darbā un dzīvē.
Rēz., 1921.30.9.

Ceļā uz Rīgu, starp Dzērbeni un Rāmuļiem,
 izlasīju pirmo atsauksmi par Dārznieku (sk. Ap-
 sesdēla atsauksmi Latv. Vēstneša 1921.268.). Tā
 mani ļoti ļoti aizkustināja, tīri bērnišķīgi
 iepriecināja un satrauca, jo ar Dārznieka at-
 dzejojumiem saistās nevien mans pirmais nopiet-
 nākais literārais darbs, bet arī mana paša skaistie
 īstas dziļas mīlestības pārdzīvojumi. Tagorē
 tāpēc esmu ielicis, cik spējis, kaut ko arī no
 sevis paša, caur ritumiem un gleznām esmu mēģi-
 nājis viņa skaisto dzeju tuvināt latviešu lasītā-
 tājiem, tāpēc jo sevišķi mani iepriecina tas,
 ka to īpaši atzīmē arī Apesdēls. Gan viņš grib
 to zināmā mērā iztulkot kā kļūdu, tomēr kļūda
 tā nava, jo atdzejošana pēc šā ritma, pēc muzi-
 kalitātes taisni esmu centies un, liekas, spraus-
 to mērķi esmu arī sasniedzis. Arī parafrāze nav
 "grēks", ja tā pielietota īstā vietā, kā to do-
 mājos te pielietojis, īsta, nemeklēta parafrāze
 daudzreiz tulkojumā nepieciešama, lai parādītu
 autora dvēseles īsto noskaņu, nevis bastiņu
 "tulkojumu". - Apesdēls ir kritizējis sevišķi
 nopietni un pamatīgi, mēģinājis atrast vairāk
 peļama, nekā cildināma. Un tomēr peļamā viņš
 nav varējis saskatīt tikpat kā nemaz, labais to
 aizēnojis. Tas tad divkārši iepriecinoši man.
 Kaut daudz rakstos tāda nopietna vērtējuma kā

Apesdēla! Es nelepojos, tomēr esmu ļoti priecīgs un pacilāts literāram darbam!

Rīgā, 1921.27.XI

Dauge
Šodien atkal ilgākas sarunas ar Aleks.Daugi par izglītības, kultūras un literārām lietām. Kā parasti, Dauge mudina un rosina mani rakstīt un dot rakstus vairāk arī viņa izdevumiem. Kā administratoru tomēr nevaru un nevaru viņu atzīt.

Rīgā, 1921. 28.XI

Man vispār nav sevišķas *tieksmes* resp.ziņkāres, iepazīties ar rakstniekiem un citiem gara darbiniekiem par katru cenu (kā to, piemēram, Krūza par sevi stāsta), lai gan gluži vienaldzīgs arī nevaru būt, kā jau cilvēks, kas dzīvo līdz plašākai gara dzīvei. Ja rodas gadījums, es labprāt iepazīstos un ievērpju, ja vien pamirdz abpusejas simpatijas arī tālākas draudzības saites. Bet šodien man iznāca redzēties un iepazīties ar veselu rindu mūsu rakstnieku. Austrīņš iepazīstināja ar Jāni Sudrabkalnu, Rih.Rudzītis ar P.Ērmani) un J.Veselis, ~~Aut.~~ Bērziņš - ar J.Kārkliņu un redakt. A.Benjaminu. Un tas viss notika vienā dienā. Bet kas būtu, - es pats sev neviļus jautāju, - ja es Rīgā nodzīvotu kādu nedēļu? Tad uz ielas izejot, smejos, cepure rokā

*Austrīņš
Ērmani
Bērziņš*

vien būtu jānēsā, kā tam zemniekam vecos laikos, par kuru vēl tagad piestāsta joku stāstus. Bet varbūt arī, ka tad visa "pazīšanās" būtu vaļīgāka un paviršāka? - Lai kā, satikšana rakstniekam ar rakstnieku, domu pārmaiņa allaž atstāj labu iespaidu, ierosina, un tāpēc tā nevar būt par ļaunu. - Satiekoties manīju, ka bez ievērības nav pagājusi garām arī mana Tagores Dārznieka tulkojuma parādīšanās. Tā tad darbs nav bijis gluži bez nozīmes un vērtības, tābūt ir vismaz jādomā.

Rīgā, 1921.29.XI

Austris
 Redakcijās pārsteidz lielais manuskriptu bads. Kur vien iegriežos, visur pretī skan viens un tas pats: ā, dodiet nu mums kaut ko, - dzejā, prozā, kritiku vai apceri, tulkojumu vai oriģinālu, vienalga. Kad Austrīnam ieminos, ka varētu runāt par kādu nepabeigtu stāstiņu no Persijas laikiem "Mazās asirietes deguns", - viņš to tūliņ atzīmē savas avīzes prospektam, lai tas piespiestu mani stāstiņu nobeigt un reizē ar to dot arī citus līdzīgus, piemēram, - "Hanum-Hanum" "Fatāli Ali hana kāzas" etc., kas kādreiz Persijā tika iecerēti, uzņemti, bet nepabeigti. Bet vai es tos uzrakstīšu? Vai es pavisam esmu un varu būt stāstu rakstnieks?

Kezē
 Pēc Dārznieka, A.Gulbis prasa un grib laist klajā tālāk Mēnesiņi un Gitandžali. Būs jāsatavo. Cik tas patīkami, redzot visur tādu atbalssi savam literāram darbam, kas par darba prieku un sparū!

Rīgā, 1921.29.IV *x*

Dauge
 ✓
 Biju Latgales Kultūras darbinieka Kazimira Skrindas pavadīšanā uz kapiem. Milzīga ļaužu drūzma, kas saradusies godināt lielo latviešu tautas patriotu un censoni, godbijīgi pavada viņa mirstīgās atliekas uz pēdējo atdusas vietu. No valdības puses pavadīšanā piedalās Izglīt ministrs Aleks.Dauge un viņa biedre Valerija Seile, ar kuriem vakarā pavadu kādu brīdi kopā. Rēzeknē, 1921.20.XII

Gandrīz pēc gadu ilgas cīnīšanās un gaidīšanas pēdīgi nu mani šī gada ~~janvārī~~ atbrīvoja no armijas kara ierēdņa dienesta pakāpē un es varēju apraudzīties pēc jauna darba lauka, jo miera laikā palikt armijā man nepavisam nepatīkās. Atbraucu kopā ar Elmi un apmetos Rīgā tā teikt pilnīgi uz zila gaisa, jo par noteiktu darba lauku, kur es būtu varējis pastāvīgi pie-saistīties, man nebija ne jausmas. Sākām dzīvot kā brīvi putni koka zarā. Gan protams, literārie panākumi ļāva mazliet cerēt uz darbu rakst-

niecībā, bet vai tas dos eksistences iespēju, to neviens pateikt nevarēja. Droša abiem vienīgi apņemšanās - strādāt, strādāt un vēl reiz strādāt, lai visu uzvarētu un kļūtu katru apstākļu kungs. Visvēlīgāk un labvēlīgāk mani saņēma un sāka visu atbalstīt Teodors Zeiferts, A. Gulbis un A. Austrinš.

Rīgā, 1922.10.februārī.

Aizbraucām abi ar brāli pie Plūdoņa Jelgavas šosejā 33^a. Kā arvienu, viņš ilgi lasīja savus jaunākos dzejoļus no kuriem daživiņa izteiksmīgās lasīšanas dēļ (vismaz tā man likās, jo saturs reizēm bija diezgan sentimentāls) izskanēja ļoti jauki. It īpaši šoreiz izcēlās baladiskā legenda Ciprese sērulle.

Rīgā, 1922.25.V

Iepazinos tuvāk ar Augustu Ģiezenu, labu antikās dzejas tulkotāju. Ar viņu un Augustu Mežsētu pārrunājām izdevniecību lietas, jo arī Ģiezenu šī darba nozare stipri saistot un pievelkot. Savas grāmatas viņš pats gribot izdot.

Rīgā, 1922. 26.V

Dažbrīd dvēselei pieskaras viegla vientuļības sajūta. No kārunies tā?

Rīgā, 1922. 27.V

P. Ermanis
R. Rudzītis

Kad 23.XI 1921. biju pie P.Ērmana, viņš patlaban nomōcījās ar kāda sava stāsta sižeta izveidošanu, kam nevarot un nevarot atrast īstas izteiksmes, stāstījuma plūduma. Galvenās satura un tēlojuma līnijas liekoties skaidras, tomēr uz papīra dabūt nevarot, sametoties, ik uz soļa, viņš mums ar Rih. Rudzīti žēlojās. — Šis stāsts tagad jau nodrukāts Latvis no 110.-113.nram, taču tik spēcīgu un dziļu iespaidu uzrakstīju kā tas neatstāj, kādu mēs izjutām, kad viņš to mums ar Rudzīti stāstīja. Vai viņš nebūtu atradis īstās izteiksmes? Jeb saturs izbalēja?

Rīgā, 1922. 27.V

Kaudzīte

Biju pie Kaudzītes Matīsa. Kā viņš, tā pati kundze, abi vēl diezgan spirgti un darbīgi. Arvien viņus sastopu kādā mājas darbā. Runājām ar Kaudzītes Matīsu par viņa autobiogrāfiju, par maniem jaunatnes rakstu krājumiem un rakstniecību vispār, par dzīvi un saimnieciskām lietām, arī par viņa rakstu izdošanu.

Vecpiebalgā, 1922. 25.VI

Kipling
un Vailda

Ar katru dienu vairāk un vairāk man palīdzējama literārā darbā iesaistās arī Elmi? Liels viņas atbalsts man bija pie Vailda un Kiplinga tukkošanas. Žēl tikai, ka viņa sev, savām spējām netic un necenšās nopietni nodziļināties

darbā? Literāram darbam vajaga nevien spēju, bet arī gribas, vingrināšanās un piespiešanās. Vecpieb., 1922.5.7.

*Tagore
Meterlinks
Kaudzītes
Matīss* Materiāli lielākiem darbiem nu krājas. Būtu plašāk jāapcer Tagore, Meterlinks, Kaudzītes Matīss, Kārstens u.c. jaunākās paaudzes autori. Vecpiebl., 1922. 6.VII

Vasarājos No 7.-25.VII pavadīju savu vecāku mājās. Laiks pastāvīgi turējās jauks un saulains, darbi ritēja tekoši, tāpēc arī cilvēkiem gara stāvoklis gaišs un priecīgs. Vasarājos, 1922. 25.VII

*Lautenbaha
Zeiferts* Biju pie prof. J.Lautenbaha, daudz savā laikā cildinātā, pārspīlēti cildinātā rakstniecībā, bet vēlāk dzejnieka dāvanu trūkuma dēļ, viņa nedzejiskās dzejas dēļ, daudz peltā un nievātā sirmgalvja. Saņēma viņš mani vēlīgi, runāja bez apnikas īpaši par literatūru. Bet gara spraiguma tomēr viņam maz, arī noteiktas un skaidras domas trūkst. Viņš runāja it kā bez satura. Skaidri redzams, ka viņš jau par vecu, miesīgi un garīgi nevarīgs, nav spējis un pratis izsekot latviešu literatūras attīstības gaitai, pārāk daudz, ko nesaprot un pārprot, gluži otrādi kā Zeiferts, kas visam dzīvo garīgi līdz.

Varbūt jaunībā Lautenbahs ir licies citāds, bet tagad jau viņš uz mani atstāj bēdīgu iespaidu.
Rīgā, 1922.11.IX

Saņķis
Smilģis
Pārrunājām šodien ar Eduardu Smilģi Šekspīra Otello tulkojumu un izrādi. Ne tikai skatuviski, pat literāri viņš izsaka vērā liekamas domas. Tūlīņ var just, ka tavā priekšā liels mākslinieks Dieva dāvanām apveltīts mākslinieks, kurš spēj un zina, ko viņš grib.

Rīgā, 1922. 11.IX

Atziņas
Strādājām abi ar Elmi ļoti daudz pie bibliogrāfijas un citiem materiāliem krājumam Atziņas. Tikai tagad es ieraugu, cik trūcīga, cik bēdīga mūsu speciālā, īpaši bibliogrāfiskā literatūra! Tas ir pilnīgi tukšs lauks, kur daudz līdumnieka darba veicams.

Rīgā, 1922.15.IX

Ermani
R. Rudzītis
Zeifer
Esmu priecīgs, ka literārais darbs sokas labi, ka tas gūst ievērību un atzinību. Visbiežāk satiekos ar P.Ērmani, Rihardu Rudzīti, T.Zeiferu, Antonu Austrīņu, J.Grīnu un V.Dambergu.

Rīgā, 1922. 15.IX

Haralds Eldgasts
Mājās Haralds Eldgasts, ar kuru personīgi iepazīstos šai viņa apmeklējumā. Ilgi runājam

par viņa dzīvi, literāriem centieniem, par pasāktiem darbiem (Lordu, Hartu u.c.), par viņa autobiografiju un literatūru vispār. Ārkārtīgi runīgs, jūsmīgi pacilāts līdz eksaltācijai, frāžains, tāds pats kā savos rakstos, Eldgasts arī dzīvē. Lielas personības iespaids tomēr neatstāj Rīgā, 1922. 18.10.

Lautenbahs
 ✓
 Manā augstajā dzīvoklītī, piektajā stāvā, Valdemāra ielā 67 (Sporta ielas stūrī), ar visu savu vecuma nespēku, pūzdams un elsdams uzkāpis prof. J. Lautenbahs, pats personīgi vēlēdamies nodot man savu autobiogrāfiju. Sarunas sācis, var redzēt, viņš tās mīl, grib daudz un dažādos stāstījumos izteikt savas domas, lai gan domu gaita viņam diezgan nesakarīga, bieži bez jēgas un nozīmes, pārlec no viena priekšmeta uz otru, Lautenbahs runā un runā, un es tik klausos, reti pa vārdam vidū iemezdams. Viņš paliek pie mums ilgi, vairāk kā četras stundas, visvairāk noņemdamies ap tragēdijas problēmu latviešu rakstniecībā. Pēc viņa domām, latviešiem vēl par tragēdiju nav nekādas jēgas. Viņš neatzīst, ka tragēdiju būtu spējīgi rakstīt Blaumanis, Rainis vai Akuraters, kaut jau dažām lugām viņi lepni pielikuši šo apzīmējumu, jo latviešu rakstnieks, no šiem darbiem varot redzēt, nemaz nepazīstot.

tragēdijas būtību, izcelšanās un attīstības. Viņš esot par šo jautājumu rakstījis, esot mēģinājis pats kādu tragēdiju rakstīt. Bet vai tad šolaiku rakstnieki viņu vairs lasot un uzklausot savu uzskatu pierādīšanai viņš lieto plašus citējumus no vispārējās literatūras, kuri tomēr man liekas ne visur pareizi un pārlicinoši un īstā vietā. Nu es sāku saprast, kāpēc par Lautenbahu tik daudzi vīpsnā un pasmīn. Kaut kas pie viņa nav tā kā vajadzētos. Viņš ir juceklīgs pārgudrs bez īsta pamata un pārspīlēti pašiedomīgs, bez paškritikas.

Man uz galda Latvju Grāmata, tur redzamā vietā mans raksts par Teodoru Zeifertu, kuru viņš no zināmas polemikas (80.gadu) laikiem uzskata par neatzīstamu un nicināmu. Var redzēt no visa, plaša nav izlīdzinājusies vecumā, lai gan Zeiferts Lautenbahu, man liekas, šais ilgajos gados stipri pāraudzis un arī literārzinātniski par viņu kļuvis stiprāks un skaidrāks, ievērības cienīgāks. Arī Lautenbahu viņš visumā pareizi novērtējis un tagad jau nu bez polemiskiem asumiem.— Veco vīru vēl nospiež cita sāpe. Lautenbahs ar dziļu rūgtuma pieskaņu man žēlojas, ka neviens latviešu teātris ne vienu reizi neesot pat mēģinājis izrādīt kādu viņa lugu,

kas esot augsti vērtīgas un saturīgas, bet nodarbojoties ar Raiņa sacerējumiem, kas taču ne tuvu neesot ne saturā, ne formā tik pilnīgi un vērtīgi, bet daudzās vietās esot pilnīgi dramatiskās rakstniecības pārpratums. Te nu viņam nevaru vairs piekrist un sāku iebilsties, sākmā saudzīgi, bet drīz vien diezgan skarbi, aizrādīdams uz viņa darbu trūkumiem, taču viņš neļaujas kritizēties. Nabaga vecais vīrs!! Atkal redzams, ka griba viņam laba, vēlēšanās laba, bet ka viņa spējas, viņa literārās spējas ļoti ierobežotas, niecīgas! - Pēdīgi viņš sāk nikni pukoties par to, ka mums neesot nekādas zinātniskas kritikas, un nemaz neklausās, kad aizrādu, ka Zeiferts te nu nav nekādi piemirstams, ka viņš šo kritiku ir nodibinājis, gadu desmitiem ilgi ir kopis, un ka nu jaunās akadēmiski izglītotās paaudzes pienākums ir to tikai tālāk izkopt. Vispār, Lautenbahs ir gluži tas pats, kas viņš bijis 80.gados, kad Zeiferts iesāka viņa nedzejiskuma, viņa pļedestinēto nedzejiskumu, un cik pareizi un zīmīgi! Lautenbahs nav dzejnieks, viņš nav pat rakstnieks, un taisni tāpēc Zeifertam nācās viņu tik viegli uzvarēt. Un tagad vecumā par viņu man jāsaka, ka Lautenbaham viss ir aizgājis garām, viņš nekā literāri ap sevi nav redzējis un sapratis, viņš nav ~~nan~~ nekad jutis ne sevī, ne ap sevi īstas dze-

jiskas elpas, un tas atstāj tik skumju un smagu
iespaidu. Rakstniecībā viņu pieminēs tikai li-
teratūrvēsturnieki, ar saviem darbiem viņš ne-
dzīvos. To var droši teikt. Viņš to neapjauž,
un tāds viņš arī nomirs.

Rīgā, 1922. 17.XI

Dauge
Biju pie Aleks.Dauges viņa raksta Jauni ce-
ļi audzināšanā lietā. Taču visas valodas mums
grozās tikai ap pašreizējo politisko un kultū-
ras dzīvi, kuru Dauge asi kritizē. Starp citu,
var redzēt, ka viņš stipri pārvērties, sarūgti-
nāts, uzbrukumi presē viņa germanofilajai nostā-
jai uz visas līnijas atstājis uz viņu smagu
iespaidu. Viņš negrib vairs palikt Izglītības
ministra postenī, bet vēlas no tā aiziet pēc
iespējas ātrāk projām. Tas viņa tiešajam audzi-
nātāja darbam nenāktu arī par ļaunu, jo man vēl-
reiz jāsaprot, ka viņš nav ne politiķis, ne admi-
nistrators un ministra postenis nav piemērots,
kā to teicu arī viņam pašam.

Rīgā, 1922.20.XI

Ezerietis
Iegriezos l. pilsētas slimnīcā, kur jau vai-
rākas nedēļas slims guļ Augenbergš-Ezerietis.
Reimatisms viņu tik tālu nomocījis, ka viņš ne-
spējot nekā darīt, nevarot pat zīmuļa rokā satu-
rēt. Runājot par rakstniecību, viņš starp citu
pastāstīja, ka Andrievs Niedra studenta gados,

kad Ezerietis ar viņu saticies, esot izteicies, ka viņa, Niedras, centieniem gala mērķis esot - bruņniecības muiža, ne vairs tikai mācītāja muiža vien. Tas Niedru labi raksturo un saskan ar viņa vēlāko darbību. Tāpat Ezerietis pastāstīja vēl, ka Andrejs Upītis izstājies no Jaunā Vārda akcionāriem tikai tāpēc, ka Augenbergas-Ezerietis kādā ievadiņā ne jau nu galīgi idejiski noliedzis, bet no politiskā viedokļa raugoties apšaubījis un apstrīdējis kā pārspilējumus visādu, arī frontes, brāļošanas un pilnīgu socializāciju. Ja tas tā norit, Ezerietis domājis, tad visa dzīve pagrimšot, kultūra pagrimšot un progresa vietā iestāšoties sastingums. - Par manu apmeklējumu Ezerietis bija ļoti priecīgs, neesot pie viņa neviens iegriezies, arī vecie draugi viņu piemirsuši.

Rīgā, 1923.7.II

Ezerietis ✓ Biju otrreiz pie Augenberga-Ezerieša. Viņš izskatījās jau spirtāks, tomēr sarunāšanās radot grūtības, tāpēc no sarunām jāatturoties. Liekas, viņa dzīves dienas iet uz beigām.

Rīgā, 1922. 15. II

Ezerietis ✓ No Ezerieša apmeklēšanas, ko biju šodien nolīcis, nekas neiznāca. Avīzes atvēris, šorīt

lasu Īsu ziņu, ka viņš jau miris. Viņš pats nece-
rēja vairs celties, lai gan ļoti gribēja vēl
dzīvot.

Rīgā, 1923. 20.II

Ziņots
✓
Biju pie Zeiferta mājās. Viņš nolasīja vai-
rākus dzejoļus, kuru virsraksti piemirsuš ies,
tos viņu spieduši uzrakstīt personīgi pārdzīvoju-
mi. Īpaši viens ar klusas platoniskas mīlas no-
skaņu pamatā esot viņam tuvu pie sirds. Runāja
viņš arī par jaunību un pastāstīja dažas atmiņas
no tiem laikiem, kad radušies dzejoļi, kas sako-
poti krājumos. Kārklū svilpe, Stari un Pumpuri.
Tos visus lielāko tiesu rosinājusi mīlestība
pret sievieti.

Rīgā, 1923. 6.VII

Ermanis
✓
Karstēns
✓
Mājās Ērmanis, par jaunākiem darbiem runā-
dams, izsakās, ka nodomājis atkal turpināt rakst-
nieka apdziedājumus. Pašlaik viņš sevišķi inte-
resējoties par Kārsteni, kas daudzējādā ziņā lie-
koties viņam līdzīgs un tuvs ar savām dvēseles
un rakstura savādībām, ar savu garīgo "slimīgu-
mu". Pastāstīju, ko nu pratu par Kārstenu, īpaši
to, kas izceļ viņa savādības, par ko Ērmanis ļoti
priecīgs. Piemēram, ka Karstēns bija līdz smiek-
līgumam bailīgs no pārkoņa, ka viņu sevišķi inte-
resējot slimīgi raksturi utt. Beigās Ērmanis at-

*Janševski
Baltpurviņu*
zinās, ka nu Kārstena tēls viņam liekoties diezgan skaidrs, varēšot droši apdziedāt. Runājām arī par Janševski un Baltpurviņu, kuri viņam tāpat interesējot kā cilvēki un kā rakstnieki.

Rīgā, 1923. 26.VII

Rudzītis
No ceļojumiem pa Latviju mājās pārnācis, pie manis mājās iegriezies Rihards Rudzītis, ideālists un ~~rūpnieks~~ jūsmas cilvēks cauri un cauri, un tomēr arī labs domātājs.

Rīgā, 1923. 27. VII

Indija
✓
Ilustrētā žurnāla redakcijā iepazinos ar indiešu nacionālistu žurnālistu Dalipu Singu Gillu, kas iebraucis Latvijā un vēlas te uzturēties ilgāku laiku. Ļoti pārsteigts un priecīgs par latviešiem un Latviju, kur viņš sastopot visu tik tuvu un radniecīgu indiešiem, ka jūtoties te gandrīz tikpat kā mājās.

Rīgā, 1923 20. X

*Indija
Sing-Gills*
✓
Latvijas Universitātes Arhitektūras fakultātes mākslas kabinetā intīma akadēmiska sanāksme, kurā uzstājās indietis Sings Gills. Vakarū ievadīja ar uzrunu E.Felsbergs. Viesis referē par Indiju, par tās dzīvi, literatūru, skolām, politiku u.c. Pats viņš piederot pie kareivīgās Sikhu cilts un tāpēc esot nacionālā cīņā aktīvi-

tātes piekritējs. Ne tikai runāt, bet arī darīt tautas labā visu, ko var. Kā aktīvistam, viņam Indija tāpēc arī bijusi jāatstāj. - Sirsnīgās pārrunās, angļu un vācu valodā, vakars pagāja interesanti un jauki. Mums ar Rudzīti it īpaši patika, S.Gilla stāsti par Tagori. Sanāksmē piedalījās prof. P.Zālītis, prof. P. Īmīts, prof. J.Plāķis, doc. E.Blese, Saeimas priekšsēdētājs Fr.Vesmanis ar kundzi, rakstn. Jūlijs Vecozols, K.Jēkabsons, Anna Kēniņa-Rāmāns, prof. K.Kundziņš, prof. J.Lautenbahs u.c.
Rīgā, 1923. 27.X

✓
O.Jēpes ielūgti, šodien bijām kopā pie Jēpes viņa dzīvoklī (Lāčplēša ielā 35): Kaudzītes Matīss, Misiņš un es. Kaudzītes Matīss daudz stāstīja par Jaunajiem Mērn. laikiem, kuru pirmo daļu esot gandrīz nobeidzis un dažas nodaļas tagad nolasīšot. Jaatzīst tomēr, ka darbs diezgan bāls.

Rīgā, 1923. 1.IV

✓
Dauges
Biju pie Dauges. Runājām šoreiz daudz par latviešu rakstniecību. Dauge diezgan skarbi izsakās par vienu otru latviešu rakstnieku, vērtēdams tos nevien kā rakstniekus, bet arī kā cilvēkus. Mūsu abu simpatijas un antipatijas

te jūtami šķiras, es esmu un palieku cauri un cauri nacionāli - latviski noskaņots un tāpēc priecājos par tiem rakstniekiem, kuru darbos šādas noskaņas stiprākas, stiprākas par visu, turpretim Dauge ir stipri germanofils un es pret šādiem latviskiem latviešu rakstniekiem. Pret Dauges spriedumiem izsakos nepārprotami, pasaku arī, ka viņa vērtējumiem piekrist nevaru un uzskatu tos, mīksti izsakoties, par pārāk subjektīviem. Piemēram, Atis Kēniņš, Jānis Akuraters un Birznieks-Upītis viņam esot ļoti nesimpatiski, pat pretīgi, kā mākslinieki un cilvēki. Akurateru, viņa retoriskuma un lielas samākslotības dēļ, viņš nevarot nemaz lasīt. Un tad, man par lielu brīnumu, Dauge sāk cildināt par ļoti pievilcīgu personību Antonu Birkertu, kaut man turpretim iekšēji un ārēji liekas kā piestērķelēts kokvilnas manekēns. Negribu teikt, ka Antons Birkerts būtu nopelams materiālu vācējs un kārtotājs, apcerētājs viņš ir gluži labs, bet ja viņu kā cilvēku un rakstnieku grib uzskatīt par dabīgu, nemākslotu, tad jau jāizsaucas. "Ak, tu, svētā Iestene!" Tad Atis Kēniņš, Jānis Akuraters un Birznieks-Upītis ir ideāli savā vienkāršībā.

Rīgā, 1924.10.V

✓
 Jēpes bibliotēkāpie manis Jānis Ezeriņš,
 nācis tāpat pasērst un aprunāties par rakstnie-
 cību. Viņš uzkavējas un tērzē ar mani vairāk kā
 stundu, savā sulīgajā valodā, ar malenisko ak-
 centu, pārcilādams savus un citu darbus un "ne-
 darbus", kā viņš pats saka. Daudz interesanta
 viņš pastāsta par A. Saulieti, ar kuru viņa tēvs
 esot liels un tuvs draugs jau no jaunības. Cik
 reižu viņi abi neesot pļēgurojuši pa Grašu un
 un Kārsavas krodziņiem un vaļājušies iereibuši
 pa svešām ganībām! Bet paskat', cik taisni un
 svēti savos stāstos un dzejas rakstot Saulie-
 tis. Vai tur neesot kaut kas arī no liekulī-
 bas. Par sevi runādams, teica, ka saviem stās-
 tiem un novelēm vielu ņemot tieši no dzīves,
 un īstenībā meklējami arī viņa raksturu, tau-
 tas dzīves, valodas u.c. vērojumi. Arī viņa
 lielais stāsts Pičs Kablenieks būšot tikai vai
 vienīgi šādi dzīves vērojumi, it sevišķi no
 Sāvienas un Ļaudonas. Gadi trīs četri, kamēr
 viņš nēsajot sev jau līdz piezīmju grāmatiņu,
 lai atzīmētu katru situāciju, katru tieši tau-
 tā noklausītu teicienu vai vārdu, katru nostās-
 tu. Izvilcis, šo grāmatiņu, viņš arī parādīja.
 Rīgā, 1924.10.V

Bračs
 ✓
 Iebraucis Augusts Bračs, atvedis man at-
 zinām savu autobiogrāfiju. Sūrojas, ka jūtoties

P. Rozīša
 dziļi aizvainots, dzīves netaisnību un pārestības sarūgtināts, tāpēc uzrakstījis, varbūt, drusku par skarbu, bet tur neko darīt nevarot. Arī viņam esot tiesība teikt to, ko jūt un domā Sūdzējās ļoti par P. Rozīša netaisnībām un patvaļībām ar viņa rakstiem, ko iesniedzis Rietumam. Viņš taču esot apzinīgs rakstnieks, kas rakstot ar pilnu vārdu un atbildot par visu, kā tad cits tur varot ko grozīt bez viņa ziņas?
 Rīgā, 1924.20.VI

Krija
 ✓ Biju pie K. Krūzas, kas pasniedza man ar vel-tījumu savu jauno trioletu krājumu „Tautas tiesa” un iedeva dažus gabaliņus Latvju Jaunatnei. Viņš dzīvo viens pats kā mūks, vienā istabiņā, apputējušu grāmatu un avižu kaudzēs noslīcis, nav iespējams atrast laukumiņa pat kur man krēslu nolikt un apsēsties. Sēdam abi uz pustukšās gultas malas. Visapkārt pilnīga tā saucamā dzejiskā (resp. mākslinieciskā) nekārtība. Kaut gan vienpusīgs, tomēr ciets un nelokāms raksturs.

Rīgā, 1924.11.VII

Zeiferts
 ✓ Biju pie Zeiferta. Aizbraucām uz viņa jauniegūto īpašumu Pārdaugavā Birģol muižas ielā 5. Pirkums izdevīgs, un viņš var to tagad iekārtot pēc sava prāta. Tā viņš arī domā, rāda un stās-

tannodomus par piebūves plānu. Pie mājiņas
 kupls, labi iekopts dārzs. Pilsētas nomales
 klusums un miers, labs atpūtai. Cik maz gan va-
 jaga pat tik pazīstamam latviešu rakstniekam kā
 Zeifertam, kas šaurībā audzis un dzīvojis, lai
 justos iepriecināts un apmierināts! - Runājām
 daudz par rakstniecību, it īpaši viņam patikās
 stāstīt un sarunāties par viņa Latviešu rakst-
 niecībasvēstures 3 daļas, kas prasot no viņa
 daudz spēka un pūļu, bet kas virzoties labi uz
 priekšu. Esot pat jāatsakās no visādiem sīkiem
 darbiem, kādus viņš tik ļoti mīlot, lai darbs
 nesakavētos. Lekcijas skolotājuursos un citur,
 kaut arī nogurdinot, tomēr sagādājot daudz arī
 prieka, un no tās viņš atteikties nevarot.
 Rīgā, 1924.20.VII

Tērbatas un Lāčplēša ielas stūrī satiku
 Kārli Krūzu, kas pēc slimības bijis veseloties
 uz laukiem un tur labi atspirdzis. Nu esot atkal
 spars kaulos, varēšot strādāt skolā un dzejot.
 Nostaigājām, sarunādamies par rakstniecību labu
 laiku pa ielām. Viņš tāpat kā Plūdonis mīl dek-
 lamēt savus dzejoļus, pie tam pilnīgi no galvas,
 ko darīja arī šoreiz. Noskaitīja vairākus savus
 jaunākos dzejoļus.
 Rīgā, 1925. 8.VIII

*Blaumaņa
Poruka
Greste*

Kāds man reiz apgalvoja, ka vairāki Fallija rokraksti palikuši Valkā pie viena igauņa grāmattirgotāja (vai Kajandera?), bet līdz šim man nav izdevies sadzenāt nekā. J.Greste stāsta, ka viņam Pēterpilī palicis vesels čemodāns ar dažādām lietām, starp citu tur bijušas arī vairāki Blaumaņa un Poruka rokraksti. Kur tie tagad?
Rīgā, 1926.g.

*Māris
K. Students
Lielis
Rozītis*

Jau kopš 8. janvāra guļu gultā un skatos griestos. Laikam vienkārša saaukstēšanās, kaut gan temperatūra sakāpj pat līdz 39,5, ārsti nekā sevišķa neatrod. Pirmdien (11.I) apraudzīt bija athācis Misiņš un un Augusts Fišers, arī līdz grāmatnieks. Vakarā atkal Kārlis Students, ar kuru norunājām lielu laiku, īpaši par negodīgām parādībām rakstnieku aprindās. Šai ziņā pie mums laikam jau pirmā vietā stāvēs Pāvils Rozītis, kuram kā liekas, kaut kādi patiesības, ētikas un morāles likumi nemaz nepastāv. Aiz skatām "kultūras" frāzēm bieži vien paslēpjas visprastākais egoisms (loto klubs un tml.). Arī pagātnē gieskatoties viņam nāk šur un tur līdz ne visai laba slava. Piemēram, viņš apkrāpis patiesi kārtīgo un krietno grāmatnieku J.Rausku Valkā. Rauska man sūdzējās un teica, ka to zinot arī Students. Students šodien patiesi visu teikto apstiprināja. Protī savu jauno dzejoļu krāju-

mu, Kaijas Rozītis izdevis pats, tikai lūdzis, lai Rauska žirē viņam vekselus par papīru un iespīšanu, jo naudas to samaksai viņam^{ne} esot. Arvien labvēlīgs pret jaunajiem, Rauska viņam uzticējies un vekselus parakstījis, bet te nu Rozītis, savu grāmatu izpārdošanu nododams citiem, nelicies par vekseliem vairs ne zinis, tie protestēti un Rauskam kā galvniekam bijis jāizpērk. Neglītākais vēl tas, ka Rozītis nekauņīgā kārtā nosaucis Rausku par ierāvēju, kad pēdējais pieklājīgā kārtā viņam aizrakstījis un atgādinājis pienākumu, lai nodot vismaz par vekseļa summu viņam komisijā savu grāmatu. (Kad es 1924. gadā Rauskam atmaksāju 1918.g. saņemtu avansu bez prasīšanas, jo darbs, ko bijām padomājuši izdot, neiznāca, Rauska bija ārkārtīgi pārsteigts un tad sīki izstāstīja gadījumu ar Rozīti. Rozītis vēstulē, ko viņš pēc ilga laika saņēmis un kas viņam esot vēl *dyve*, lamājis par ierāvēju, spekulantu, rakstnieku izmanotāju nevien viņu, bet visus grāmatizdevējus un tirgotājus. "Ja, ko es uz to varēju teikt", Rauska piebilda, "Sūdzēties?" Bet manā dabā nav tiesāties, labāk es pieciešu materiālu zaudējumu un negodīgo morālisko plīki un nesaku nekā... Sa-protams, ka netaisns pārmetums, pie tam par manu labprātību un izpalīdzību, rakstnieka negodīgums

man dziļi sirdī sāpēja, bet ko darīt..." - To-
mēr tas nav vēl viss. Un taisni šodien K.Student
atkal atdūrās pie tām pašām nelaimīgajām "Kai-
jām". Viņš nu atklāja Rozīša negodīgumu no ci-
tas puses. Vēl gluži jauns, 19 un 20 gadus vecs
būdams, Rozītis saputrojis šo krājumu, bet vi-
ņam nebijis naudas ko izdot. Viņš bijis tomēr
rosīgs, lūdzis šo un vēl dažus citus talkā. Tā
viņi savākuši kādu sumiņu, pielikuši klāt kaut
ko arī no sevis, un tā nu varējis krājumu no-
drukāt, bet tolaik viņš neteicis ne vārda par
to, ka Rauskam nav nekā maksājis, bet rīkojies
ar vekseliem, kurus nav vairs laukā pircis. Dze-
joļu krājumu Rozītis patiesi izdalījis pa veika-
liem, saņemdam arī vietām iemaksas (pie Raus-
kas nav atstājis gandrīz nekā), vēlāk viņš ie-
kasējis visu naudu, bet par palienētās summas
atmaksu Studentam nav vairs licies ne zinis. Tā
viņš kā arvienu arī vēlāku, Students piebilda,
pratis katrā vietā noplēst divas trīs ādas, ne-
raudzīdamies uz to, vai ar tādu rīcību nedara
kādam pāri jeb nē. Tad es pastāstīju Studentam
par gadījumu, kādu O.Jēpe piedzīvojis ar P.Ro-
zīti. Savu dzejoļu krājumu Zobens un liļija
viņš pārdevis vispirms O.Jēpem un saņēmis lielu
avansu, bet tad to pārdevis A.Gulbim un Jēpem
nav atmaksājis nekā... Kad Jēpe tomēr nav pie-

draudējis ar tiesu, tad pēdīgi Rozītis iedevis viņam mazu trioletu krājumiņu Zila rota, noplēsdams pie tam tik augstu honorāru, ka krājums sagādājis izdevējam zaudējumus, tā tad savas pirmoreiz avansā izdotās naudas neesot dabūjis atpakaļ. - Bet ko nu runājam par pagājušo, arī patlaban Rozītis ^{partida} neparasta gadījuma seju "Latvju Kultūrā" un citur. Taisni viņš bija tas, kas ar savu rijību nogremdēja "Ritumu", uzskatīdams to tikai par savu personīgu ienākuma avotu. Žēl, ka viņa negodīgai rīcībai šo divu pasākumu lietā pievienojušies arī daži citi rakstnieki. - Bet Rozītis bieži palaiž nagus arī citādā ziņā. Par to, ka Gulbis bijis iedevis P.Ērmanim rakstīt ievadu J.Jaunsudrabiņa Kopotiem rakstiem (un pilnīgi pareizi), bet ne Rozītim, pēdējais Ērmani Jaunākās Ziņās negodīgā kārtā un nepareizi nokritizēja. Esam ar Studentu gandrīz pilnīgi tādās domās, ka P.Rozītis ir visumā negodīga, nesimpatiska persona mūsu tagadējās paaudzes rakstnieku rindās. - Kāds pretstats, piemēram, te ir - Rihards Rudzītis, gaišs, godīgs augstākā mērā, kam ētiskās tīrības sajūta taisni apbrīnojama. Tāpat ideāls tādā ziņā ir T.Zeiferts, J.Ziemeļnieks, A.Baltpurviņš u.d.c. Ar viņiem taisni prieks satikties un būt darīšanās. Man bija liels prieks, ka Rih.Rudzītis arī mani apmeklēja šinīs dienās, ienesdams gaišumu manā

slimības istabā.

Rīgā, 1927. 14.I

Šodien no plkst. 4-5 Sieviešu Palīdz korpusa telpās (Blaumaņa ielā 19) notika rakstn. kooperatīva biedru sapulce Rituma lietā. Jau gandrīz gadu ilgi tika skandināts, lai sasauc sapulci, bet nu pēdīgi valde (ar P.Rozīti priekšgalā kā galveno noteicēju) šo sapulci sasauca. Ritums tiktāl izsaimniekots, ka parādi saauguši jau pie 10.000 latu, un pie tam ar visiem lielajiem Kult. Fonda pabalstiem. Tā tad vienīgā izeja: jālikvidē. Sanākuši: J.Akuraters (vadīja sapulci), A.Erss (protokolēja), J.Vainovskis, K.Zariņš, Ant. Austrinš, K.Štrāls, K.Dzelzs (Dzelzītis), K.Jēkabsons, P.Rozītis. Sapulce visumā atstāja uz mani diezgan smagu iespaidu. Atskaitot K.Studentu un K.Štrālu, citos no viņiem nemana vairs nekāda ideālisma, nemana ētiskas apziņas. Visam it kā cauri skan: "Rau kur vari un ko vari". Protams, tas viss tiek gan tērpts tādās izmeklētās kultūrālās un dzejiskās frāzēs, bet tas lietu pēc būtības negroza. Īpaši nekā cildena un patīkama nevar saskatīt P.Rozīša rīcībā, kas visu laiku žurnālu vadījis tik nemākulīgi, ka izdevums pavisam ir zaudējis žurnāla nozīmi. Velti tad nu Akuraters mēģina lietu par labu griezt un taisnot. Un amizantā-

kais tas, ka Akuraters ierosina, Rozītis steigšus pastiprina, bet daži citi tālāk piekrīt - prasīt atkal no Kultūras Fonda lielāku summu parādu samaksai, lai gan Kult.Fonds Ritumam par šiem pāris gadiem ir sadevis jau lielas sumas. Kad ieminos, ka neredzu tādai prasībai īsti nopietna pamata, un šaubos, vai Kult. Fonds to dos, - to uzņem pat kā ironiju. Kultūras Fondam jāatbalsot rakstnieki! Var jau būt. Tikai rakstnieki vispār, ne jau šaura savtīga kopīņa vien, kas Ritumu tur savās rokās kā peļņas vīri. Nav jāaizmirst, ka daži, kas te kopā, iekārtojušies kādā citā pasākumā (paju sab. Latvju Kultūra), kuru par visai solīdu nevar saukt, jo tam pamatā loto kluba nauda. Šis pasākums tagad pārvērsts par dažu personu privātīpašumu. Kā te, tā tur Rozītim liela noteicoša loma. Liela daļa Rituma parāda krīt uz šo Latvju Kultūru (par papīru un žurnāla iespiešanu). Grūti iedomāties pie visa tā vēl kādu īpašu vispārības Kult. Fonda pabalstu. Tāpēc ierosinu, lai Latvju Kultūras spiestuve strīpo daļu prasības, jo tā iekārtota un pa daļai pat uzturēta tiek par sabiedrības, vispār diezgan negodīgā kārtā iegūtu (loto kluba) naudu. Vienīgi autoriem honorārs būtu pilnībā jāizmaksā. Pēdējam punktam gan visi pievienojas, bet pret pirmo ceļ iebildumus, īpaši Rozītis un

Erss (un kā gan lai nē, jo viņi kā Latvju Kul-
tūras līdzīpašnieki tur ieinteresēti), un tā
jautājums paliek atklāts. - Tā arī rakstnieku
vidū redzam dažādus cilvēkus, ar dažādiem tiek-
smēm un raksturu, ar vājībām, kuras bieži viņi
paši savos darbos bargi tiesā un nosoda, un
kas nav arī saucamas par cildenām un ideālām.
Rīgā, 1927.25.I

Jaunsudrabiņš
Nācām mājās no Latvju rakstnieku un žurnā-
listu arodbiedrības pilnas sapulces (Valdemāra
ielā, Ārlietu ministrijā) - J. Jaunsudrabiņš,
V. Dambergs un K. Štrāls. Pulkstens jau 4 pēc pus-
dienes. Pa ceļam, mēļodami un cits citu kaiti-
nādami, nosaucam Jaunsudrabiņu un K. Štrālu par
Pļaviņu "buržuiem" (viņiem tur pieder katram
savs īpašums). Jaunsudrabiņš atzīst, ka sava
taisnība tādām uzskatām esot, lai nu gan par
sevišķi lieliem un īstiem "buržuiem" viņu ap-
zīmēt nevarot. Īstenībā jau viņi tādi turīgāki
vaļinieki vien esot. Un tā ir taisnība. - Tad
Raiņa bulvārī, iepretim Bastajkalnam, Jaunsu-
drabiņš pēkšņi izvilka no kabatas foto aparāti-
ņu un izsaucās: "Ek, kā man gribētos Jūs visus
trīs te kokos uzķert." Un to viņš arī izdarīja.
Pa tam vēl pienāca dzejnieks P. Ķikuts un Jaun-
sudrabiņš otrreiz uzņēma mūs visus. Lai gan die-
na bija stipri nomākusies, pat līnāja, Jaunsu-

drabiņš apgalvoja, ka uzņēmēši būšot labi, jo viņš protot labi uzķert. Redzēsīm.

Rīgā, 1930.27.IV

Zeifert
V

Šovakar pabeidzu Zeiferta Latviešu rakstniecības vēstures otrās daļas iespīšanu otrā izdevumā. Darbs prasījis man un Elmim daudz pūļu un spēka. Bet bija tomēr arī prieks pastrādāties, jo šai Zeiferta darbā ieguldīts daudz ~~vērtību~~ literāru vērtību, ko labi var saskatīt šitā taisni burtu pa burtam vēsturī cauri ņemot.

Poruka
V

Aizgāju šodien tāpat pēdējā, korrektūras loksnes uz spiestuvi arī Poruka Kop. rakstu 19. sējumam. Nav viegls bijis arī šis lielais darbs, ko veicām kopā ar P.Ērmani (Ērmanis dzeju rediģēja gandrīz viens pats), tomēr tas ļoti iepriecina, jo nu reiz Poruka raksti ir patiesi tādi, kādus tos rokrakstā vai pirmiespiedumā atstājis pats geniālais autors. Cik daudz sārnu un nepareizību bija ap viņu sakrājies, to var redzēt tikai tad, ja salīdzina mūsu redakciju ar iepriekšējām. Šo izdevumu var ar pilnu tiesību jau apzīmēt par akademisku, jo strādājot tika pielietotas visakadēmiskākās darba metodes. Bet maz jau pie mums vēl to, kas tādas lietas saprot. - Ak, kad arī Blaumanis

reiz tiks pie tāda izdevuma, jo tagadējos izdevumos bieži viņa teksti sakropļoti līdz nejdzīvībai!

Rīgā, 1930. 10.III

Satiku šodien pie Gulbja Ant. Austriņu.

Austriņi
 Starp citu viņš ļoti priecīgs, ka nu reiz tas nepatīkamais pienākums - Kultūras Fonda godalgu piešķiršana nobeigta. It sevišķi viņam patīkot, ka to dabūjis Kārlis Skalbe, mūsu lielais lirīkis, kas stādams blakus Rainim un Porukam. Tas došot Skalbem jaunu ierosmi, atkal pieturēties pie rakstniecības. Cik šis nomanījis, pēdējos gados viņš patiesi drusku tā kā piemirsts, pie malas nostumts. Šī atzinība noderēšot par uzmundrināšanu, un viņš varēšot atkal mums ar jaunu sparū dot savas lirikas pērles.

Tālāk mums iznāca saruna par L.Tolstoja romānu Augšāmcelšanās, ko viņš kopīgi ar Ed.Jansonu tulkojis, kas tagad par jaunu iet te Gulbja tautā. Ieminējos, ka atsauksmē par šo darbu starp citu atzīmēšu arī to, ka pats Austriņš nezin, proti: šim romānam mazs sakars ar Latviju. Meitene, kas ar savu likteni devusi pamatu romāna vielai, cēlusies no Latvijas, lai gan skaidri nav redzams, vai tā bijusi latviete vai citas tautības. Austriņš patiesi to nezināja un bija par to ļoti pārsteigts un priecīgs.

Patlaban Rīgā uzturējās P.Ērmanis un gribēja ar Austrīņu satikties. Arī Austrīņam bija vēlēšanās parunāties ar Ērmani. Nolikām, ka viņi abi sanāks un satiksies pie manis Mišņa bibliotēkā 14. februārī.

R., 1927.12.II

Austrīņš
Bibliotēkā Austrīņš mazliet no slimības atspirdzis. Atnesis man savu dzejoļu krājumu "Aizsaulē". Ļoti priecīgs par to, ka nu pa drusciņam varot jau pats lasīt un rakstīt, neesot vairs jāgaida uz citu žēlastību. Nu gribot ķerties un nobeigt Garo jūdzi. Matetiāli tikai jāatšifrējot.

1934. 10.I

Austriņš

Šodien Antons Austriņš bija ienācis pie manis bibliotēkā diezgan satraukts un sūkstījās, ka pie mums par daudz vienaldzīgi izturoties pret savu memūāru literatūru. Tagad pat, vecais Dr. O. Zandbergs varot aiziet no šīs pasaules kuru katru brīdi, savu plašo atmiņu par Valdemāru un Maskavas laiku neuzrakstījis, bet tas būtu liels zaudējums. Lai es mēģinot samudināt Kultūras Fondu, lai tas gādātu, ka šīs atmiņas tiek uzrakstītas un izdotas.

Tālāk viņš ļoti interesējās par Kaudzītes Matisa mīlestības vēstulēm, kuras viņš rakstījis Līzei Ritminderei, vēlākai dzīves biedrei. Vai tas varot būt tiesa, ka šīs vēstules ieliktas Līzei līdzī zārkā un apraktas, kā to dzirdot. - Kad pateicu, ka tas tomēr tiesa, ka tāda bijusi abu nomirēju - Matisa un Līzes - vēlēšanās, kas izpildīta, Austriņš sasita tikai plaukstas un skaļi iesaucās: "Neprāts! Tīrais neprāts!"

1928. 25. IV